

chau.com/.

17. UN Under Secretary-General: Ebola won't only claim more lives [Електронний ресурс] // Fast Update. – Режим доступу: <http://fastupdate.co/un-under-secretary-general-ebola-wont-only-claim-more-lives/>.

18. Angélique Kidjo: Don't Let the Ebola Crisis Dehumanize Africa and Don't Let Hate Consume America [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.democracynow.org/2014/11/3/angelique_kidjo_dont_let_the_ebola.

19. Zezima K. Obama: "I hugged and kissed" medical staff treating an Ebola patient – and "felt perfectly safe doing so" [Електронний ресурс] / Katie Zezima // The Washington Post. – Режим доступу: <http://www.washingtonpost.com/blogs/post-politics/wp/2014/10/15/obama-i-hugged-and-kissed-medical-staff-treating-an-ebola-patient-and-felt-perfectly-safe-doing-so/>.

References

1. Global Alert and Response (GAR) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.who.int/csr/don/archive/disease/ebola/en/>.

2. Ebola virus disease in Guinea / Disease Outbreak News [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.who.int/csr/don/2014_03_23_ebola/en/.

3. Nakamura D. At U.N., Obama calls for unified approach to tackle Islamic State, Ebola, Ukraine crises [Elektronnyj resurs] / David Nakamura // The Washington Post. – Rezhym dostupu: http://www.washingtonpost.com/politics/at-un-obama-calls-for-unified-approach-to-tackle-islamic-state-ebola-ukraine-crises/2014/09/24/9b32cb9c-43f5-11e4-b437-1a7368204804_story.html.

4. Ebola response roadmap situation report [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/144032/1/roadmapsitrep_19Nov14_eng.pdf?ua=1.

5. Number of deaths due to HIV/AIDS [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.who.int/gho/hiv/epidemic_status/deaths_text/en/.

6. Heath R. Encyclopedia of public relations / Robert L. Heath., 2005. – 1067 p.

7. Henslowe P. Public Relations. A Practical Guide / Philip Henslowe, 1999. – 161 p.

8. Katlyp C. Pablyk rylejshenz. Teoryja i praktika: ucheb. posobyje. 8-e izd.: per. s angl. / C.Katlyp, A.Senter, G.Brum. – Moskva: Yzdatel'skij dom "Vil'jams", 2003. – 624 s.

9. Knjazev A.A. Osnovy telezhurnalistyky i telereportazha: uchebnoje posobyje [Elektronnyj resurs] / Aleksandr Alekseevych Knjazev // Vyshkek: KRSU. – 2001. – Rezhym dostupu: <http://www.evartist.narod.ru/text1/09.htm>.

10. UN Goodwill Ambassador Angelina Jolie Calls on More Countries to Help Fight Ebola [Elektronnyj resurs]. – 2014. – Rezhym dostupu: <http://www.bellanaija.com/2014/11/18/un-goodwill-ambassador-angelina-jolie-calls-on-more-countries-to-help-fight-ebola/>.

11. David Beckham joins the fight to beat Ebola [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://blogs.unicef.org.uk/2014/10/16/david-beckham-records-life-saving-messages-fight-ebola/>.

12. UK public raises over £1.5 million in one week to help Unicef beat Ebola [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://blogs.unicef.org.uk/2014/11/14/footballing-rivals-scotland-engage-unite-beat-ebola/>.

13. [Emergency relief for the Ebola crisis] UNICEF goodwill ambassador Yuna Kim's message [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://yunakimfan.com/2014/11/23/41017/>.

14. Ebola Survival Fund – #CrushEbolaNow [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.youtube.com/watch?v=rHvHFwqG42U>.

15. Farrow M. mia farrow [Elektronnyj resurs] / Mia Farrow. – Rezhym dostupu: <https://twitter.com/MiaFarrow>.

16. James Chau. Broadcaster, Writer, Activist & UN Goodwill Ambassador [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://jameschau.com/>.

17. UN Under Secretary-General: Ebola won't only claim more lives [Електронний ресурс] // Fast Update. – Rezhym dostupu: <http://fastupdate.co/un-under-secretary-general-ebola-wont-only-claim-more-lives/>.

18. Angélique Kidjo: Don't Let the Ebola Crisis Dehumanize Africa and Don't Let Hate Consume America [Електронний ресурс]. – Rezhym dostupu: http://www.democracynow.org/2014/11/3/angelique_kidjo_dont_let_the_ebola.

19. Zezima K. Obama: "I hugged and kissed" medical staff

treating an Ebola patient – and "felt perfectly safe doing so" [Elektronnyj resurs] / Katie Zezima // The Washington Post. – Rezhym dostupu: <http://www.washingtonpost.com/blogs/post-politics/wp/2014/10/15/obama-i-hugged-and-kissed-medical-staff-treating-an-ebola-patient-and-felt-perfectly-safe-doing-so/>.

Balanyk A. J., graduate student, Donetsk National University (Ukraine, Vinnitsa), balanikanna@rambler.ru;

Charskykh I. Y., candidate of historical sciences, associate professor of international relations and foreign policy, Donetsk National University (Ukraine, Vinnitsa), icharsk@gmail.com

Ebola as a new threat in the Activities of Goodwill Ambassadors

The given article views a new threat to the world – the Ebola virus spreading exponentially across Africa, its significance for the international relations and the society's reaction onto it thanks to Goodwill Ambassadors' Activities. The methods and means of PR used by goodwill ambassadors to draw attention towards the problems of West Africa (public appearance, video appeal, campaigns, interview, etc.) are specifically emphasized. It is proved by means of analysis, comparison and induction that not all of the Ambassadors can accept the challenge of new threat because they collaborate with different special agencies of the UN and are not dedicated to seek solutions of Ebola problem. In order to improve status quo practical recommendations are given: increase of Goodwill Ambassadors quantity, involvement of current Ambassadors for the settlement of a problem and usage of David Beckham experience.

Keywords: UN, UNICEF, Ebola virus, Goodwill Ambassadors, PR in the international relations, AIDS, video appeal.

Баланик А. Я., аспірантка, Донецький національний університет (Україна, Вінниця), balanikanna@rambler.ru;

Чарських І. Ю., кандидат історических наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Донецький національний університет (Україна, Вінниця), icharsk@gmail.com

Вирус Эбола как новый вызов в деятельности Послов доброй воли ООН

Рассмотрено место и роль новой угрозы, которая появилась на международной арене – вирус Эбола, и реакция на неё в обществе благодаря посредничеству знаменитостей, в частности, Послов доброй воли ООН. Выделены методы и средства арсенала специалиста по связям с общественностью, которые используются Послами для привлечения внимания к проблеме стран Западной Африки (выступления в СМИ, видео-обращения, кампании, интервью). С помощью сравнения, анализа и метода индукции доказано, что не все Послы смогли достойно принять вызов новой угрозы. Это объясняется тем, что они работают с другими учреждениями ООН, и не направлены на помощь в разрешении проблем, связанных с вирусом Эбола. Показана частичная недоработка ВОЗ в сфере связей с общественностью. Даны практические рекомендации по улучшению status quo (увеличение количества Послов ВОЗ, привлечение к разрешению проблем уже назначенных Послов ООН с других учреждений организации, использование опыта, продемонстрированного Дэвидом Бекхемом в кризисной ситуации).

Ключевые слова: ООН, ЮНИСЕФ, вирус Эбола, Послы доброй воли, пиар в международных отношениях, СПИД, видео-обращение.

* * *

УДК 327

Бєлєй С. І.
аспірант, Донецький національний університет
(Україна, Вінниця), gileya.org.ua@gmail.com

РЕАКЦІЯ ЯПОЇ У ВІДПОВІДЬ НА ПІДЙОМ КИТАЮ В АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

Розглядається реакція Японії у відповідь на підйом Китаю в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Характеризуються підходи низки прем'єр-міністрів Японії до вироблення державної політики у стосунках з Китаєм та визначається головний результат та досягнення у формуванні японсько-китайських відносин. Завдяки проведеному аналізу, вдалося спрогнозувати динаміку у стосунках та визначити фактори, які впливають на відносини між державами. Для досягнення поставленої мети були застосовані метод структурного аналізу та метод синтезу (узасальнення). Зроблений висновок про те, що Японія використовує комплекс заходів для обмеження впливу Китаю в регіоні, зокрема, робить це завдяки створенню регіональних структур та підписанню угод про економічне співробітництво з країнами Східної Азії.

Ключові слова: баланс сил, дипломатія взаємодії, АСЕАН, Японія, Китай, Сполучені Штати.

Нарощування сил та зростання потенціалу Китаю обумовлюють появу низки викликів не тільки на регіональному, але й на глобальному рівнях. Ці виклики

стосуються різних сфер міждержавних відносин, від сфери безпеки та економіки до охорони навколишнього середовища. Японія діючи самостійно або у співпраці з іншими державами має великий потенціал щоб відповісти на ці виклики (або як деякі японські політики кажуть “загрози”) та мати свій вплив на курс розвитку Китаю у Східній Азії. Обидві країни мають багатий досвід співпраці, зокрема, їх взаємодія на урядовому та бізнес рівнях мала вирішальне значення у реінтеграції Китаю у економічно-політичну сферу Східної Азії у післявоєнний період. Ряд дослідників відзначають, що саме японсько-китайські відносини можна вважати головним показником для оцінки регіонального порядку та балансу сил у Східній Азії. Дійсно, здатність Японії та Китаю врегулювати свої відносини, які в історичній перспективі змінювалися від мирного співіснування до конфронтації або навіть збройного конфлікту, часто розглядається в якості найважливішого показника який свідчить про розстановку сил та позицію Китаю в регіоні [14]. Простежується певна закономірність, чим більше Китай намагається розширити свої глобальні цілі, тим інтенсивніше Японія прагне залучити нових партнерів та міжнародні структури в Східній Азії щоб сформувати взаємовигідні відносини та стримати Китай від цілковитого домінування.

В ході нашого дослідження були використані роботи японських та американських дослідників. Наприклад, К.Г'юз [6] та Д.Рой [14] аналізують японсько-китайські відносини в історичній ретроспективі, виокремлюючи головні питання та проблеми, дослідники намагаються пояснити сучасний стан відносин між державами. В свою чергу, японські дослідники С.Йошіда [20] та М.Тадокоро [17] аналізують підйом Китаю та вказують на виклики, на які Японія повинна відповісти для захисту своїх регіональних інтересів. Для більш неупередженого аналізу були використані офіційні державні документи [1], які аналізують стан безпеки в регіоні та містять рекомендації щодо дій Японії на міжнародній арені; стратегічні доктрини в сфері оборони [9;10] показують зміну пріоритетів у зовнішній політиці та визначають можливі загрози; програма Демократичної партії Японії [18] відображає зміну курсу Японії після довголітнього правління Ліберально-демократичної партії.

Головною метою нашого дослідження є аналіз реакції Японії у відповідь на підйом Китаю в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Цей аналіз має бути проведений з урахуванням підходів різних прем'єр-міністрів Японії та історичних чинників, які впливають на сучасні відносини. Важливим завданням також є визначення головних важелів впливу та інструментів, які використовує японська сторона для обмеження впливу Китаю в регіоні. Треба розуміти, що в цьому регіоні американський регіональний порядок підтримує низка держав, зокрема, Канада та Австралія, але в цій статті ми обмежимося аналізом політики Японії, лишаючи аналіз політики інших держав для подальшого дослідження.

Аналізуючи модель поведінки та зовнішню політику Японії як держави середньої сили, треба пам'ятати, що після Другої світової війни ця країна не була незалежним стратегічним гравцем та опинилась у сфері

впливу Сполучених Штатів. Певні конституційні обмеження (зокрема, стаття 9) стримували діяльність цієї країни, а союзницькі відносини з США стали головним пріоритетом у зовнішній політиці. Головною особливістю японської системи безпеки є її висока організація та багатогранність, але з уваги на залежність від Сполучених Штатів, неодноразові спроби розширити свій дипломатичний простір не увінчалися успіхом [17]. Таким чином, політика безпеки Японії по відношенню до Китаю не можна розглядати та аналізувати у відриві від її союзу зі Сполученими Штатами.

Японська зовнішньополітична концепція “взаємодії” з Китаєм підтримувалася на найвищому рівні. Позиція Японії по відношенню до Китаю була закріплена в рамках так званої “політичної системи 1955 року” під керівництвом Ліберально-демократичної партії, яка контролювалася “прагматиками”, технократичним крилом партії, серед яких були прем'єр-міністр Йосіда Сігею (1946–47, 1948–1954) та Ікеда Хаято (1960–1964). Йосіда пояснив прагматичну позицію щодо важливості взаємодії з Китаєм, заявивши в 1951 році, що “немає значення який Китай, червоний або білий, ця країна залишається нашим найближчим сусідом. Вважаю, що географічні та економічні закони в довгостроковій перспективі будуть переважати над будь-якими ідеологічними розбіжностями та штучними торгівельними бар'єрами” [20, с.179]. Ревізіоністське, в економічному сенсі більш ліберальне, а в політичному – більш націоналістичне крило партії представляли прем'єр-міністри Кісі Нобусуке (1957–60) та Сато Ейсаку (1964–72), під час “холодної війни” саме вони виступили в ролі вірних союзників Сполучених Штатів [15].

Зближення Китаю та Сполучених Штатів у 1972 році, завдяки підписанню Шанхайського комюніке усунуло головний структурний бар'єр для покращення двосторонніх відносин та відкрила нові можливості для Японії. Як можна було очікувати, слідом за Сполученими Штатами, Японія починає активно нарощувати взаємодію з Китаєм і у серпні 1978 року країни підписують договір про мир і дружбу.

Проте, у другій половині ХХ століття стосунки між двома сусідніми країнами не завжди були стабільними. Загострення та напруженість у відносинах між країнами були обумовлені низкою причин, зокрема, в 1982 та 1986 рр. в японських підручниках з історії з'явилися розділи про колоніальне минуле Японії, що не могло не визвати негативну реакцію серед китайців. Наступне загострення відносин відбулося в 1985 році, коли китайці висловили протест після візиту японського прем'єр-міністра Накасонє Ясухіро (1982–87) у Святилище Ясукуні, де він віддав належне загиблим воїнам Японії, в тому числі військовим злочинцям “Класу А” [19, с.89].

Після закінчення “холодної війни” у японській зовнішній політиці починається переосмислення стосунків зі своїм сусідом. В цей період головними завданнями, які ставилися перед японськими політиками, були подолання негативної риторики у відносинах між країнам (яка була пов'язана з колоніальним минулим, ізоляцією Китаю під час “холодної війни” та культурною революцією Мао

Цзедуна), а також налагодження політично–економічних відносин та встановлення діалогу у питаннях безпеки.

Наприкінці ХХ століття з'являються нові двосторонні та багатосторонні регіональні структури завдяки яким Японія намагається стримувати зростаючий вплив Китаю в регіоні. Проте, Японія одразу продемонструвала обмежений інтерес до регіональних структур Східної Азії, в яких провідну роль відігравав Китай. Наприклад, ще у 1991 році Японія відмовилася від ідеї інтеграційного об'єднання Економічної Групи Східної Азії(ЕАЕГ) через беззаперечну домінацію Китаю та неможливість участі Сполучених Штатів у цьому об'єднанні. Однак після успішного досвіду взаємодії з Китаєм в рамках АТЕС та форуму Азія–Європа (АСЕМ) японські політики все частіше визнають переваги залучення Китаю до різних структур Східної Азії [7].

У січні 1997 році на саміті АСЕАН Японія в якості держави–спостерігача виступила з ініціативою розширити формат цієї організації. Завдяки цьому був створений розширений форум АСЕАН+3, до якого долучилися Китай, Японія та Південна Корея [11]. Таким чином, головною стратегічною метою було об'єднання з державами, які занепокоєні стрімким посиленням Китаю в регіоні та просування додаткових форм регіоналізму.

Китай швидко адаптувався до нової регіональної структури та одразу почав активно налагоджувати двосторонні торгівельні відносини з країнами АСЕАН. Завдяки своїй діяльності, Китай у 2000 році почав готуватися до підписання угод про вільну торгівлю з 13 країнами. Японські політики одразу відреагували на ці дії та охарактеризували їх як вторгнення Китаю в економічний простір АСЕАН через швидке укладення двосторонніх угод про вільну торгівлю та через просування альтернативної китайської моделі розвитку, яка ґрунтувалася на “пекінському консенсусі” [13, с.74].

Економічний спад Японії наприкінці 1990–х років та низка політичних скандалів викликали ґрунтовні питання про компетентність та легітимність Ліберально–демократичної партії. Прагматичне крило партії вичерпало кредит довіри та свої політичні можливості, тому уряд був змушений подати у відставку. В 2001 році до влади приходять ревізіоністи від ЛДП на чолі з новим прем'єр–міністром Дзюнітіро Коїдзумі (2001–2006). Нова влада одразу взяла курс на відродження Японії, заявивши про повернення неоліберальних принципів у зовнішньоекономічній діяльності та реалізацію більш націоналістичної внутрішньої програми [6]. Ревізіоністи виказали небажання співпрацювати з Китаєм в питаннях колоніальної історії, відновили ідеологічне протистояння з китайським авторитарним режимом та відкрито почали підтримувати Тайвань.

Ревізіоністська позиція Коїдзумі проявлялася в його щорічних візитах в Святилище Ясукуні, повним нехтуванням китайсько–японських відносин та прихильності до зміцнення японсько–американських відносин. Період перебування при владі ревізіоністів на чолі з Коїдзумі сміливо можна вважати найгіршим часом у японсько–китайських відносинах з моменту їх нормалізації. В період з 2001 по 2006 роки не вдалося

провести жодного двостороннього саміту. Повернення дискусії про перегляд 9 статті післявоєнної Конституції та поява ревізіоністських настроїв у японських підручниках стали причинами антияпонських мітингів в Китаї.

Як можна було очікувати під час адміністрації Коїдзумі безпрецедентно поглиблюються відносини між Японією та Сполученими Штатами у сфері безпеки, Токіо стає ще більшим прихильником американського регіонального порядку. У відповідь на це зближення, Пекін піднімає питання Тайваню, тим самим намагаючись обмежити діяльність японсько–американського альянсу у Східній Азії [2].

До 2005 року Японія досягла успіху в розширенні рамок Східно–азіатського саміту (EastAsianSummit) та трансформуванні його в додаткову субрегіональну структуру. Переслідуючи головну мету– знизити вплив Китаю, Японії залучила Австралію, Нову Зеландію та Індію як повноправних учасників цього форуму, більш того, Коїдзумі залучив Сполучені Штати до цього угруповання. Японія експериментувала зі своєю власною формою “м'якої сили” в рамках “АСЕАН+3”, підкреслюючи своє бажання створення “відкритого” регіону, орієнтованого на вирішення функціональних питань та заснованого таких цінностях, як захист прав людини, демократії та поваги до існуючого порядку.

У 2004 році було опубліковано Керівництво до Програми Національної Оборони Японії, в якому вперше були згадані дві країни – Північна Корея та Китай як головні джерела загрози [9]. Згідно з документом, Північна Корея представляє основну загрозу в короткостроковій перспективі, тоді як Китай є довгостроковою загрозою для національної безпеки Японії.

Загострення проблеми з Тайванем, японські політики пояснюють як ознаку зростаючого бажання Китаю затвердити свою владу та кинути виклик американській присутності в регіоні. Відомий японський експерт з військових питань С.Хірамацу підкреслює, що “Тайвань є дуже важливим компонентом морських комунікацій Японії. Якщо Тайвань об'єднається з Китаєм, Південно–Китайське море стане внутрішнім китайським морем, а морські шляхи на Близький Схід і Південно–Східну Азію будуть знаходитись під сильним китайським впливом. Володіючи островом, Китай зможе також впливати на ситуацію навколо японських островів Нансэй (Рюкю) у Східнокитайському морі. Більш того, Китай можливо буде використовувати Тайвань у якості опорної бази для виходу у Тихий океан” [8, с.5]. Усе це говорить про те, стверджує С.Хірамацу, що Тайвань має “життєво важливе значення” для Японії.

Після того як Коїдзумі залишив пост прем'єр–міністра починається період стабілізації японсько–китайських відносин, акцент у відносинах зміщується в сторону активної двосторонньої взаємодії. Це дало підстави для надії щодо стабілізації регіонального порядку в Східній Азії. Лише один факт, що жоден з наступників Коїдзумі не відвідав Ясукуні, міг свідчити про хороші перспективи для покращення відносин між двома азійськими країнами.

Наступники Коїдзумі відрізнялися своїм рівнем ревізіонізму. ШіндзоАбе (2006–2007) можна вважати

найбільш послідовним наступником політики свого попередника, який підтримував перегляд 9 статті Конституції Японії. ЯсуоФукуда (2007–2008) хоча був з тієї ж ревізійної фракції ЛДП, але мав більш про-китайську позицію і прагнув повністю відновити двосторонні зв'язки, слідуючи по стопах свого батька, ТакеоФукуда, який уклав в 1978 році Договір про мир і дружбу з Китаєм. Таро Асо (2008–2009) незважаючи на те, що був онуком засновника політичної системи повенної Японії –ЙосідаСігеру, притримувався надто ревізійних поглядів та розглядав Китай як головну загрозу для Японії [12].

Незважаючи на щорічну зміну прем'єрів, Японія продовжила свою політику на обмеження впливу Китаю в регіоні. В 2007 році Японія запропонувала 16 азіатським країнам свою власну Угоду про всеосяжне економічне партнерство у Східній Азії. Японською реакцією на зростаючий вплив Китаю в Південно-Східній Азії було підписання двосторонніх угод про економічне партнерство (EPAs) з державами-членами АСЕАН та прискорення підписання угоди про всеосяжне економічне партнерство між Японією та країнами АСЕАН у квітні 2008 року. Остання угода мала велике значення для країни висхідного сонця, тому що вона включала в себе створення зони вільної торгівлі, залучення нових інвестицій та послуг, а також передбачала економічну співпрацю на більш високому рівні. Японія активізувала свою діяльність щодо залучення Китаю до Північно-Східної Азії через тристоронній саміт Японія-Китай-Південна Корея. Перший трьохсторонній саміт відбувся в Японії в грудні 2008 року, на порядку денному розглядалися питання співпраці в галузі торгівлі, фінансів і навколишнього середовища, діалог по Африці, Корейському півострові, нерозповсюдженні ядерної зброї та реформам ООН.

В результаті історичної перемоги на виборах в 2009 році до влади прийшла Демократична партія Японії (ДПЯ) з новим прем'єр-міністром ЮкіоХатояма. Ця подія багатьма була сприйнята як початок нової ери демократії в Японії. Треба відзначити, що ДПЯ складається з найрізноманітніших політиків, починаючи з антиамериканських колишніх соціалістів до колишніх політиків з Ліберально-демократичної партії. Передвиборча програма ДПЯ підкреслювала рівні японсько-американські відносини, незалежну зовнішню політику, а також поглиблення співпраці з азіатськими сусідами [18].

Основні засади політики нового уряду розкриваються у роботі ЮкіоХатояма під назвою "Моя політична філософія", яка була опублікована за місяць до його вступу на посаду прем'єра-міністра. В своїй роботі він вказує, що "ми занадто сильно залежимо від Сполучених Штатів ... ера планетарного глобалізму на чолі з США добігає свого кінця... в той час коли Китай перетворюється на одну з провідних економічних держав". Таким чином охарактеризував сучасний стан міжнародних відносин, він ставить риторичне питання "Як повинна Японія зберігати свою політичну та економічну незалежність та захищати свої власні інтереси, перебуваючи між США та КНР?" [5].

В своїй політичній кар'єрі ЮкіоХатояма намагався знайти відповідь на це питання, зробивши спробу вийти

з під впливу Сполучених Штатів та нав'язати більш тісні зв'язки з Китаєм. Японський прем'єр виступив з ініціативою створення "Східно-азіатської спільноти" і запропонував Пекіну разом реалізувати цю ініціативу. Прем'єр-міністр Японії висловив переконання, що шлях до будівництва регіонального співтовариства лежить через налагодження взаємовигідних відносин між Японією і Китаєм та поширення цих цінностей на весь азіатський регіон. В рамках цієї спільноти передбачалося створення мережі функціональних форумів для вирішення таких нагальних питань, як зміна клімату, боротьба з наслідками стихійних лих, проблеми енергетики та морської безпеки [4].

Адміністрація Хатоями висловила готовність поглибити японські оборонні зв'язки з Китаєм, які співпадали із зовнішньополітичними пріоритетами Ху Цзіньтао побудувати дружні відносини з Токіо в рамках "всеосяжної стратегічної дипломатії". В цьому контексті, японські Сили Самооборони та Народно-визвольна армія Китаю в 2010 році вперше провели спільні військово-морські навчання в рамках пошуково-рятувальних операцій.

Разом зі зближенням з Китаєм у сфері безпеки, Хатояма спробував дистанціюватися від свого багаторічного партнера-Сполучених Штатів. Напряму у відносинах в сфері безпеки між США та Японією виникли у зв'язку з рішенням Хатоями переглянути двосторонню угоду про передислокацію американської воєнної бази "Футенма" (FutenmaAirStation) в Окінаві, яка була підписана Бушем (молодшим) та Коїдзумі в 2006 році. Через внутрішньополітичні проблеми, які були пов'язані з виходом Хатоями із правлячої коаліції Демократичної партії та падінням рейтингу його кабінету, не вистачило часу довести справу до кінця.

Політика Уряду ДПЯ на чолі з ЮкіоХатояма призвела до погіршення союзницьких відносин зі Сполученими Штатами та завела в глухий кут діалог щодо розташування американської бази в Окінаві. Погіршивши свої відносини зі Сполученими Штатами, спроби Японії покращити свої відносини з Китаєм не увінчалися великим успіхом. Прем'єр-міністр не зміг урегулювати невирішені проблеми з Китаєм, такі як виняткові економічні зони в Східнокитайському морі та спільні розробки підводного природного газу в цьому районі. Хатояма спробував реалізувати більш незалежну політику від Сполучених Штатів, що в значній мірі стало причиною його відставки. Новий кабінет від Демократичної партії на чолі з прем'єр-міністрами НаотоКан (2010–2011) та ЙосіхікоНода (2011–2012) стали діяти, на думку китайських експертів, у тісній співпраці з Вашингтоном практично у всіх питаннях [21].

На початку другої декади ХХІ століття, в умовах загострення ситуації на Корейському півострові та продовженні політики Китаю на нарощування сил, Токіо переглядає політику зближення з Китаєм періоду 2007–2010 та залучається до більш широкої військово-технічної співпраці з США. Країна вже бере участь у розробці протиракетної оборони в Тихоокеанському регіоні, залучена у створення американського винищувача п'ятого покоління F-35, який буде прийнятий на озброєння японських ВПС. В цьому напрямку Токіо планує також співпрацювати з

Австралією, Південною Кореєю та країнами НАТО [22, с.5]. Важливе рішення було прийнято в грудні 2011 року японським кабінетом міністрів про зняття заборони на експорт озброєння, яка діяла з 1967 року.

Незважаючи на внутрішньополітичну нестабільність разом із конституційними обмеженнями, японська влада зробила ряд кроків для впровадження запобігливих мір у зв'язку з можливими конфліктами в АТР. В грудні 2010 року Токіо ухвалив документ "Принципи національної оборонної програми" на друге десятиліття, який передбачає "забезпечити здатність японських сил самооборони до сучасних і активних бойових дій". Таким чином, Японія відмовилась від концепції яка діяла раніше та передбачала "пасивний", "винятково оборонний характер" дій сил самооборони [10].

Ключова концепція вищезгаданого документу є "динамічний захист", що означає, що у відповідь на активізацію китайських сил біля території Японії, була покращена мобільність сил самооборони Японії для захисту територіальних вод, повітряного простору та прибережних островів Японії. Документ також робить більший акцент на оборону Південних кордонів шляхом передислокації деяких сил з Півночі. З уваги на посилюючий тиск з боку Китаю, Японія реорганізує свої сили не збільшуючи їх загальний масштаб.

Велику стурбованість Токіо викликає зростаючий розрив у військових витратах Японії та Китаю, як зазначається "військовий бюджет КНР збільшився з 2000 до 2012 рр. в 7 раз, досягши в 2012 р., за офіційними китайськими даними, понад \$106 млрд". По оцінці Стокгольмського інституту дослідження проблем миру, в 2012 р. реальні військові витрати Китаю склали – \$166 млрд., США – \$682 млрд. і Японії – \$59,3 млрд. [1].

В липні 2012 року вийшла нова японська "Біла книга про оборону", Агенство "Сінхуа" відзначає, що в книзі знову піднімається питання про так звану китайську загрозу й підкреслюється, що дії Китаю викликають "занепокоєність" в регіоні. Як приклад у книзі вказується на те, що китайські кораблі вторгаються в морську територію Японії в районі архіпелагу Сенкаку, а також відзначається, що китайські кораблі все частіше виходять в акваторію Тихого океану. Детально нинішній стан китайсько-японських відносин аналізується у збірнику статей вчених Китайської академії сучасних міжнародних відносин, який був опублікований у 2012 році [21]. На їхню думку, розвиток обстановки в АТР негативно позначається на стратегічних взаєминах сторін, які значно погіршилися і потребують перегляду. Однієї з головних причин цього називається прихильність Токіо американського курсу.

Не мають у КНР особливих ілюзій у зв'язку з поверненням до влади лідера ЛДП ШіндзоАбе, відомого твердими поглядами у відношенні до КНР. У своїй передвиборній програмі й у перших виступах новий прем'єр-міністр підкреслив необхідність зміцнення союзу Японії зі США, збільшення військових витрат Японії, внесення змін до конституції, спрямованих на реалізацію "прав Японії на колективну самооборону". Як стверджується в згаданому дослідженні наукового співробітника Стенфордського університету С.Ченя, у свій час Абе неофіційно

висловлювався навіть за те, щоб Японія прийшла на допомогу Тайваню у випадку військової акції проти нього з боку КНР [3].

Хоча Абе в якості однієї зі своїх головних зовнішньополітичних завдань назвав нормалізацію відносин із КНР, у той же час він підтвердив тверду позицію по територіальному питанню. "Як історія, так і міжнародне право свідчать про те, що острова Сенкаку – суверенна територія Японії", заявив він у виступі у Вашингтонському Центрі стратегічних і міжнародних досліджень в лютому 2013 р. "Ми не будемо терпіти претензії інших держав на цю територію. Жодна країна не повинна недооцінювати нашу непохитну рішучість. Ніхто не повинен сумніватися й у міцності японсько-американського союзу, для таких сумнівів нема підстав". У той же час Абе підкреслив, що у нього "нема абсолютно ніяких намірів до ескалації конфлікту з Китаєм" [16].

Японія використовує регіональні угоди про економічне партнерство для обмеження впливу Китаю в регіоні, навмисно акцентуючи увагу на регіоналізмі, щоб зменшити можливості Китаю узурпувати свою владу у багатосторонніх регіональних інституціях. Японські політики сподіваються, що ця подвійна стратегія сприяння залучення Китаю в Східній Азії та м'яке стримування його на глобальному рівні змісить китайських політиків прийти до компромісу в питаннях економічної та територіальної безпеки Японії та устаткує лідерські прагнення Японії в Східній Азії. Таким чином, підйом Китаю та відносно зниження Японії може бути керованим та може сприяти стабілізації регіонального порядку в Східній Азії.

Таким чином, підхід Японії до Китаю полягає в тому щоб створити велику кількість регіональних структур, залучити до них регіонального лідера, тим самим стримуючи зростання його потенціалу та заперечуючи його явне чи всеохопне лідерство у Східній Азії. Для Японії регіональні інститути прийняли характер арени для стримування або протистояння потужності Китаю. Стратегія залучення Японії, або як деякі дослідники визначають її як блокуюча стратегія, була в певній мірі успішна для стримування Китаю та нарощування власного потенціалу завдяки створенню субрегіональних структур.

Тим не менш, стратегія Японії має свої ризики. Спроба Японії залучити Китай до Східної Азії за рахунок стримування в іншому регіоні явно може викликати ворожу реакцію та контр дію зі сторони Китаю. Двосторонні та тресторонні структури Японії для залучення Китаю в Східній Азії базуються на ненадійному фундаменті. Японські ревізіоністи все частіше шукатимуть легітимності щоб виконати свою політичну доктрину, яка спрямована проти Китаю. Вагання японських політиків щодо залучення Китаю може сприяти невдачам в досягненні прогресу по ключовим двостороннім проектам.

Список використаних джерел

1. Annual White Paper 2014, Part 1 Security Environment Surrounding Japan, Section 3: China / Ministry of defense. – Tokyo, 2013. – P.30–49. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/pdf/2013/11_Part1_Chapter1_Sec3.pdf. (December 21, 2014).
2. Atanasova–Cornelis E. The US–Japan alliance and the rise of China: Implications for the East Asia security order and the EU's

regional role / E. Atanasova-Cornelis // International Conference "China, the EU and the Restructuring of Global Governance". – 2010. – May 6. – Access mode: http://www.usaintlouis.be/fr/pdf/IEE/Brochures/atanassova_paper.pdf. (December 21, 2014).

3. Chen J. Japan's policies towards Taiwan, trends causes and implications for the future of Tokyo-Taipei relations / Jason Chen // *Standford Journal of East Asian Affairs*. – 2006. – winter. – P.53–61. – Access mode: <http://www.stanford.edu/group/sjeaa/journal61/japan2.pdf>. (December 21, 2014).

4. China, Japan vow to further improve bilateral ties/ Xiong Tong (ed.) // *China view*. – 2009. – October 20. – Access mode: http://news.xinhuanet.com/english/2009-11/20/content_12509362.htm. (December 21, 2014).

5. Hatoyama Y. My Political Philosophy/ Yu Hatoyama // *Financial times*. – 2009. – August 13. – Access mode: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/99704548-8800-11de-82e4-00144feabdc0.html#axzz317zEte7R>. (December 21, 2014).

6. Hughes C.W. Japan's policy towards China: domestic structural change, globalization, history and Nationalism / Christopher W. Hughes, Christopher M. Dent (ed.) // *China, Japan and regional leadership in East Asia*. Cheltenham: Edward Elgar, 2008. – P.37–51.

7. Macintyre A. The decline of a Japan-led model of the East Asian economy / A. Macintyre, B. Naughton, T.J. Pempel (ed.) // *Remapping East Asia: the construction of a region*. – NY: Cornell University Press, 2005. – P.77–100.

8. Masahiro M. Japan's Policy Options for Taiwan / Matsumura Masahiro // *RIPS Policy Perspectives*. – 2009. – №8.

9. National Defence Program Guidelines, approved on December 10, 2004 / The Security Council. – Tokyo, 2004. – P.14. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/d_act/d_policy/pdf/national_guidelines.pdf. (December 21, 2014).

10. National Defense Program Guidelines for FY 2011 and beyond, approved on December 17, 2010 / The Security Council. – Tokyo, 2010. – P.14. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/d_act/d_policy/pdf/guidelinesFY2011.pdf. (December 21, 2014).

11. Nesadurai H.S. Southeast Asia's new institutional architecture for cooperation in trade and finance / Helena Nesadurai, K. Aggarwal, Min GyoKo (ed.) // *Asia's new institutional architecture: evolving structures for managing trade, financial, and security relations*. – Berlin: Springer, 2008. – P.171–173.

12. Press conference by Foreign Minister Taro Aso / Ministry of Foreign Affairs. – Tokyo. – 2005. – December 22. – Access mode: http://www.mofa.go.jp/announce/fm_press/2005/12/1222.html. (December 21, 2014).

13. Ramo J.C. The Beijing consensus / Joshua Cooper Ramo, London: Foreign Policy Centre, 2004. – P.74. – Access mode: <http://fpc.org.uk/fsblob/244.pdf>.

14. Roy D. The sources and limits of Sino-Japanese tensions / D. Roy // *Survival*. – 2005. – 42(2). – P.191–214.

15. Samuels R.J. Securing Japan: Tokyo's grand strategy and the future of East Asia / Richard J. Samuels. – NY: Cornell University Press, 2007.

16. Statesmen's Forum: Shinzo Abe, Prime Minister of Japan. 22.02.2013 // Center for Strategic and International Studies (CSIS). – Washington, 2013. – Access mode: http://csis.org/files/attachments/132202_PM_Abe_TS.pdf. (December 21, 2014).

17. Tadokoro M. Japan's reaction to rising China / M. Tadokoro // 6th Berlin Conference on Asian Security "The U.S. and China in Regional". – 2012. – April 18. – Access mode: http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/projekt_papiere/BCAS2012_Masayuki_Tadokoro_web_final_ks.pdf. (December 21, 2014).

18. The Democratic Party of Japan, Basic Policies, April, 1998. – Access mode: <http://www.dpj.or.jp/english/policy/basic.html>. (December 21, 2014).

19. Wan M. Sino-Japanese relations: interaction, logic and transformation / Ming Wan. – CA: Stanford University Press, 2006. – P.83–108.

20. Yoshida S. Japan and the crisis in Asia / S. Yoshida // *Foreign Affairs*. – 1951. – 29(2). – P.179. – Access mode: <http://www.foreignaffairs.com/articles/70857/shigeru-yoshida/japan-and-the-crisis-in-asia>. (December 21, 2014).

21. Гордеева И.В. Япония–КНР–США и Тайваньская проблема / И.В. Гордеева // *Азия и Африка*. – 2013. – №6. – С.5.– Режим доступа: http://91.190.232.206:8080/period11/AziyaiAfrica/AziyaiAfrica13_06.pdf. (21 декабря, 2014).

22. Семин А.В. Треугольник США–Китай–Япония и АТР / А.В. Семин // *Азия и Африка*. – 2012. – №9. – С.2–8.

References

1. Annual White Paper 2014, Part 1 Security Environment Surrounding Japan, Section 3: China / Ministry of defense. – Tokyo, 2013. – P.30–49. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/pdf/2013/11_Part1_Chapter1_Sec3.pdf. (December 21, 2014).

2. Atanasova-Cornelis E. The US-Japan alliance and the rise of China: Implications for the East Asia security order and the EU's regional role / E. Atanasova-Cornelis // International Conference "China, the EU and the Restructuring of Global Governance". – 2010. – May 6. – Access mode: http://www.usaintlouis.be/fr/pdf/IEE/Brochures/atanassova_paper.pdf. (December 21, 2014).

3. Chen J. Japan's policies towards Taiwan, trends causes and implications for the future of Tokyo-Taipei relations / Jason Chen // *Standford Journal of East Asian Affairs*. – 2006. – winter. – P.53–61. – Access mode: <http://www.stanford.edu/group/sjeaa/journal61/japan2.pdf>. (December 21, 2014).

4. China, Japan vow to further improve bilateral ties / Xiong Tong (ed.) // *China view*. – 2009. – October 20. – Access mode: http://news.xinhuanet.com/english/2009-11/20/content_12509362.htm. (December 21, 2014).

5. Hatoyama Y. My Political Philosophy / Yu Hatoyama // *Financial times*. – 2009. – August 13. – Access mode: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/99704548-8800-11de-82e4-00144feabdc0.html#axzz317zEte7R>. (December 21, 2014).

6. Hughes C.W. Japan's policy towards China: domestic structural change, globalization, history and Nationalism / Christopher W. Hughes, Christopher M. Dent (ed.) // *China, Japan and regional leadership in East Asia*. Cheltenham: Edward Elgar, 2008. – P. 37–51.

7. Macintyre A. The decline of a Japan-led model of the East Asian economy / A. Macintyre, B. Naughton, T.J. Pempel (ed.) // *Remapping East Asia: the construction of a region*. – NY: Cornell University Press, 2005. – P.77–100.

8. Masahiro M. Japan's Policy Options for Taiwan / Matsumura Masahiro // *RIPS Policy Perspectives*. – 2009. – №8.

9. National Defence Program Guidelines, approved on December 10, 2004 / The Security Council. – Tokyo, 2004. – P.14. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/d_act/d_policy/pdf/national_guidelines.pdf. (December 21, 2014).

10. National Defense Program Guidelines for FY 2011 and beyond, approved on December 17, 2010 / The Security Council. – Tokyo, 2010. – P.14. – Access mode: http://www.mod.go.jp/e/d_act/d_policy/pdf/guidelinesFY2011.pdf. (December 21, 2014).

11. Nesadurai H.S. Southeast Asia's new institutional architecture for cooperation in trade and finance / Helena Nesadurai, K. Aggarwal, Min Gyo Ko (ed.) // *Asia's new institutional architecture: evolving structures for managing trade, financial, and security relations*. – Berlin: Springer, 2008. – P.171–173.

12. Press conference by Foreign Minister Taro Aso / Ministry of Foreign Affairs. – Tokyo. – 2005. – December 22. – Access mode: http://www.mofa.go.jp/announce/fm_press/2005/12/1222.html. (December 21, 2014).

13. Ramo J.C. The Beijing consensus / Joshua Cooper Ramo, London: Foreign Policy Centre, 2004. – P.74. – Access mode: <http://fpc.org.uk/fsblob/244.pdf>.

14. Roy D. The sources and limits of Sino-Japanese tensions / D. Roy // *Survival*. – 2005. – 42 (2). – P.191–214.

15. Samuels R.J. Securing Japan: Tokyo's grand strategy and the future of East Asia / Richard J. Samuels. – NY: Cornell University Press, 2007.

16. Statesmen's Forum: Shinzo Abe, Prime Minister of Japan. 22.02.2013 // Center for Strategic and International Studies (CSIS). – Washington, 2013. – Access mode: http://csis.org/files/attachments/132202_PM_Abe_TS.pdf. (December 21, 2014).

17. Tadokoro M. Japan's reaction to rising China / M. Tadokoro // 6th Berlin Conference on Asian Security "The U.S. and China in Regional". – 2012. – April 18. – Access mode: http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/projekt_papiere/BCAS2012_Masayuki_Tadokoro_web_final_ks.pdf. (December 21, 2014).

18. The Democratic Party of Japan, Basic Policies, April, 1998. – Access mode: <http://www.dpj.or.jp/english/policy/basic.html>. (December 21, 2014).

19. Wan M. Sino-Japanese relations: interaction, logic and transformation / Ming Wan. – CA: Stanford University Press, 2006. – P.83–108.

20. Yoshida S. Japan and the crisis in Asia / S. Yoshida // *Foreign Affairs*. – 1951. – 29 (2). – P.179. – Access mode: <http://www.foreignaffairs.com/articles/70857/shigeru-yoshida/japan-and-the-crisis-in-asia>. (December 21, 2014).

21. Gordeeva I.V. Japonija–KNR–SShA i Tajvan'skaja problema / I.V. Gordeeva // Azija i Afrika. – 2013. – №6. – S.5. – Rezhim dostupa: http://91.190.232.206:8080/period11/AziyaiAfrica/AziyaiAfrica13_06.pdf. (21 dekabrja, 2014).

22. Semin A.V. Treugol'nik SShA–Kitaj–Japonija i ATR / A.V. Semin // Azija i Afrika. – 2012. – №9. – S.2–8.

Bieliei S. I., graduate student, Donetsk National University (Ukraine, Vinnitsa), gileya.org.ua@gmail.com

Japan's reaction in response to China's rise in the Asia-Pacific region

The paper is concerned with Japan's reaction in response to China's rise in the Asia-Pacific region. In addition, it is characterized approaches of a number of Prime Ministers of Japan to policymaking in relations with China and determined the results and achievements formation China-Japan relations. Due to the analysis, it was possible to predict the dynamics in the relations and identify factors that effect on the state's relations. For achieving the objective, has been applied method of structural analysis and method of synthesis (generalization). It is suggested a hypothesis that Japan uses a set of measures to limit the influence of China in the region, particularly through creation of regional structures and signing agreements on economic cooperation with East Asia countries.

Keywords: balance of power, engagement diplomacy, ASEAN, Japan, China, the United States.

Белей С. И. аспирант, Донецкий национальный университет (Украина, Винница), gileya.org.ua@gmail.com

Реакция Японии в ответ на подъем Китая в Азиатско-Тихоокеанском регионе

Рассматривается реакция Японии в ответ на подъем Китая в Азиатско-Тихоокеанском регионе. Характеризуются подходы ряда премьер-министров Японии в выработке государственной политики в отношениях с Китаем, и определяется главный результат и достижения в формировании японско-китайских отношениях. Благодаря проведенному анализу удалось спрогнозировать динамику в отношениях и определить факторы, которые влияют на отношения между государствами. Для достижения поставленной цели были применены метод структурного анализа и метод синтеза (обобщения). Сделан вывод о том, что Япония использует комплекс мер по ограничению влияния Китая в регионе, в частности, благодаря созданию региональных структур и подписанию соглашений об экономическом сотрудничестве со странами Восточной Азии.

Ключевые слова: баланс сил, дипломатия взаимодействия, АСЕАН, Япония, Китай, Соединенные Штаты.

* * *

УДК 327.82

Дужа І. А.

аспірант, ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України"
(Україна, Київ), kitne_box@ukr.net

СТРАТЕГІЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА США В АТР АДМІНІСТРАЦІЄЮ Б. ОБАМИ

Розглядаються зовнішньополітичні ініціативи чинного президента США Б.Обами щодо Азійсько-Тихоокеанського регіону. Значної уваги приділяється поетапному розгляду кроків щодо відновлення іміджу Сполучених Штатів в АТР, а також досягнень, які мали місце протягом реалізації проголошеної стратегії протягом 2009–2014 рр. Вказуються головні загрози, які мають місце при відособленості США від АТР, зокрема втрата лідерських позицій з огляду на успішне еволюціонування відносин в АТР без посередництва США. У публікації наголошується, що нова адміністрація глави держави використовує переважно "м'яку силу" для реалізації своєї стратегії щодо відновлення втрачених позицій. Автор доходить висновку, що США послідовно рухаються у напрямку відновлення лідерських позицій в АТР. В умовах відновлення іміджу США у міжнародній спільноті у Вашингтона достатньо шансів отримати відзук американським ініціативам і навіть поступки міжнародного співтовариства, що дозволить згуртувати навколо себе лояльну коаліцію. Закріплюючись в АТР США виграють виразу у двох аспектах: отримують економічну вигоду і попереджують загрози для національного інтересу тенденції.

Ключові слова: США, АТР, лідерство, Обама, стратегія, зовнішня політика, геополітика.

Чинна президентська адміністрація Сполучених Штатів Америки здійснила значні трансформації у зовнішньополітичній стратегії цієї країни. Оскільки станом на кінець 2008 р. США виявились неспроможними здійснювати значний вплив у межах,

які охоплювала політика всесвітньої війни з тероризмом відповідно до доктрини Дж. Буша–мол., ці зміни були передбачуваними. Тривалі військові операції в Афганістані та Іраку, фінансово–економічна криза, і, як наслідок, величезний внутрішній борг і дефіцит бюджету спонукали Вашингтон переглянути пріоритети зовнішньої політики. Якщо раніше найважливішим зовнішньополітичним напрямком для США був Близький Схід, то при президенті Б.Обамі це місце зайняв Азійсько–Тихоокеанський регіон (АТР). Посилення присутності в Азійсько–Тихоокеанському регіоні є об'єктивно необхідною тенденцією, свідомим вибором демократичної адміністрації Білого дому. Якщо за першої каденції Б. Обама готував плацдарм для відновлення втраченої довіри і союзницьких відносин в АТР, то чинна адміністрація отримує широкі можливості, які дозволять США зайняти провідні позиції у найбільш перспективному регіоні світу. В даний час, на момент другого президентського терміну, одним з ключових для зовнішньої політики Вашингтона залишається питання про його стратегії в АТР, що представляє неабиякий науковий інтерес.

Зовнішня політика США у напрямку АТР привертає значну увагу вітчизняних дослідників і зарубіжних дослідників з огляду на її актуальність. Основний наголос зазвичай робиться на проблемах американського лідерства, ролі США в АТР в контексті регіональної безпеки, американсько–китайським й американсько–японським відносинам. Серед російських фахівців, значної уваги заслуговують напрацювання В.Дмітрієва, М.Котлова, Я.Лексютіної, Б.Ширяєва, Д.Мосякова, Г.Маслова, Г.Мурашевої, В.Мазиріна, М.Тригубенко, П.Цветова, В.Бойцова, А.Пармьонова, Н.Малєгіна, Є.Глазунова, Є.Кобелева та ін. Серед праць українських науковців, у яких окремим напрямом представлено аналіз ситуації у відносинах США та АТР, а також динаміку цих змін, необхідно відзначити праці Є.Камінського, Б.Гончара, І.Ковалюка, С.Шергіна, С.Проня, О.Онищенка, Л.Матвєєвої, О.Лисенка, А.Кудряченка, В.Горбатенко, В.Мусійчука. Водночас, немає спеціальних досліджень, що детально вивчають еволюцію політики США в АТР. Тому, метою даної публікації є аналіз стратегії США у регіоні в процесі динамічних змін у відносинах США з акторами даного регіону.

Так, головні для США зовнішні виклики ХХІ ст. зосереджені в АТР. Оскільки АТР – найбільш динамічний регіон планети, де сходяться інтереси світових держав і мають місце найважливіші процеси міжнародної економіки, з приходом нової адміністрації глави держави, США проводять по відношенню до нього політику, спрямовану на стратегічне партнерство. Це очевидно з перших ініціатив, які здійснило адміністрація Б.Обами, яка чітко демонструє своє прагнення повернути повномасштабне залучення США до АТР починаючи ще з передвиборчих заяв. На сьогоднішній день головним завданням залишається вироблення оптимальної, але форсованої стратегії повернення в АТР через економічні і торгівельні союзи та системи колективної безпеки і співробітництва.

Ранні ініціативи Обами. У ході роботи першої адміністрації Б.Обами намітилися суттєві зрушення у виробленні стратегічних пріоритетів політики США в